# Handelingsprotocol gezag, contact/omgang en hulp na partnerdoding waarbij minderjarige kinderen zijn betrokken.

## Uitgangspunt

*Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging. IVRK artikel 3.*

## De partijen

Bureaus Jeugdzorg (BJZ) en landelijk werkende instellingen vertegenwoordigd door Jeugdzorg Nederland, Nationale Politie, Slachtofferhulp Nederland en de Raad voor de Kinderbescherming (Raad)

NB: bij het totstandkoming van het protocol is het Landelijk Psychotraumacentrum voor Kinderen en Jongeren van het UMC Utrecht betrokken geweest en deze organisatie onderschrijft het protocol.

## Nemen het volgende in aanmerking:

*Context en aanleiding*

- Kinderen van wie de ene ouder de andere ombrengt komen in een uitermate ingewikkelde context terecht. Voor deze kinderen dient ruimte gecreëerd te worden voor traumaverwerking. Ook dient aandacht te zijn voor het sterke krachtenspel dat ontstaat tussen de familie van het slachtoffer, de familie van de gedetineerde ouder en de gedetineerde ouder zelf. De gebeurtenis heeft een grote impact op deze kinderen en op hun verdere ontwikkeling.
- Voor de kinderen dient (met het oog op het gezagsvacuüm) de voorlopige voogdij opgedragen te worden aan het Bureau Jeugdzorg. Binnen deze maatregel kan de gewenste professionele begeleiding op gang gebracht worden, in afstemming met de overige zorg die voor de nabestaanden uit het totale familiesysteem ingezet wordt.
- Professionele begeleiding vanuit een gespecialiseerd psychotraumacentrum voor kinderen en jongeren is van groot belang voor de aanpak van de pedagogische en psychologische gevolgen voor de betrokken kinderen.
- Voor de nabestaanden benoemt de politie een familierechercheur. Deze informeert de nabestaande over het hulpaanbod van Slachtofferhulp Nederland en van een casemanager. Vervolgens meldt de familierechercheur, na instemming van de nabestaanden, de casus zo spoedig mogelijk bij het Casemanagement Aanmeldpunt (CMA) van Slachtofferhulp Nederland en wordt een casemanager aangesteld.
- In de praktijk blijkt dat niet in alle gevallen direct in dit gezag wordt voorzien. De partijen bij dit protocol vinden dit een onwenselijke situatie gelet op de belangen van de betrokken kinderen.
- Voorts speelt de vraag of het in het belang is van de betrokken kinderen om contact/omgang te hebben met de gedetineerde ouder. Omgang/ contact vindt niet automatisch plaats. Zolang er nog geen door de rechter vastgestelde omgangsregeling of een afwijzing van een verzoek tot omgang is, beslist de voogd of er omgang plaats kan vinden, waarbij de uitgangspunten zoals hieronder geformuleerd de basis vormen.
    1. Het eerste uitgangspunt is dat het belang van het kind en zijn inbreng voorop staat. Voor een kind van 12 jaar of ouder geldt, op basis van de wet, dat indien het aangeeft ernstige bezwaren tegen de omgang te hebben, deze niet plaatsvindt. Er kan geen sprake zijn van het dwingen van kinderen, ongeacht de leeftijd, om de gedetineerde ouder te bezoeken

2. Het tweede belang dat in ogenschouw wordt genomen is de mening en gevoelens van de pleegouders en nabestaanden van het slachtoffer.
3. Het derde uitgangspunt is dat de voogd in zijn beslissing de betrokken instanties zoals de Raad voor de kinderbescherming en het psychotraumacentrum raadpleegt.

Kortom: of contact/omgang dient plaats te vinden wordt zorgvuldig afgewogen door de betrokken instanties, waarbij het kind en de nabestaanden betrokken worden. Een verzoek aan de voogd door of namens de gedetineerde ouder om omgang met het kind wordt derhalve alleen gehonoreerd als bezoek het belang van het kind dient.

*Doel van dit protocol*
Doel van dit protocol is om een werkwijze af te spreken waarmee na partnerdoding binnen 24 uur in een voorlopige voogdij wordt voorzien, zodat kinderen zo snel mogelijk de gewenste professionele inzet en ondersteuning krijgen in afstemming met de overige zorg die voor de nabestaanden uit het totale familiesysteem ingezet wordt. De maatregel voorlopige voogdij biedt voor ketenpartners een kader om gezamenlijk zorgvuldige afwegingen te maken over de verblijfplaats en contact/omgang van de minderjarige met de gedetineerde ouder.

*Definiëring partnerdoding in dit protocol***:**
Voor de toepassing van dit handelingsprotocol wordt onder partnerdoding het volgende verstaan: Alle situaties waarbij een ouder van minderjarige kinderen, door de andere ouder al dan niet belast met het gezag of door een partner met een opvoedingstaak, om het leven wordt gebracht.

**En komen de volgende werkwijze overeen:**

1. **Melding politie bij BJZ**
   De Politie is altijd betrokken bij levensdelicten waarbij een ouder is gedood. Als het slachtoffer minderjarige kinderen heeft, dan worden deze binnen 24 uur gemeld bij Bureau Jeugdzorg conform het Werkproces Vroegsignalering en Doorverwijzing..
   Daarnaast vindt, na overleg en instemming van de nabestaanden volgens het Protocol Maatwerk standaard aanmelding plaats bij Slachtofferhulp Nederland voor inzet van een casemanager (zie hieronder)

2. **Melding politie bij Slachtofferhulp Nederland**
   Het werkproces bij de Politie voorziet eveneens in de inzet van de familierechercheur bij levensdelicten. In het kader van ondersteuning van nabestaanden meldt de familierechercheur na instemming en op verzoek van de nabestaande(n), zo spoedig mogelijk de casus bij het Casemanagement Aanmeldpunt (CMA) van Slachtofferhulp Nederland. Het CMA draagt zorg voor inzet van een casemanager. Met het oog op deze aanmelding verifieert de familierechercheur of Bureau Jeugdzorg conform stap 1 inmiddels is geïnformeerd en draagt er zorg voor dat dit alsnog gebeurt indien blijkt dat dit achterwege is gebleven.

3. **Melding BJZ bij de Raad voor de Kinderbescherming; BJZ benoemt vovo-werker**
   Na ontvangst van een melding over de achtergebleven kinderen aan de crisisdienst/ bereikbaarheidsdienst van Bureau Jeugdzorg, onderneemt BJZ de volgende acties:
   - onmiddellijk, 24/7 de melding doorgeleiden naar de Raad voor de Kinderbescherming;
   - zo snel mogelijk de verantwoordelijke lijnfunctionaris voor de uitvoering van de voorlopige voogdij (hierna: vovo) op de hoogte stellen. Deze benoemt direct een uitvoerend vovo-werker.

4. **Contact tussen BJZ en Slachtofferhulp Nederland**
   Om tot goede afstemming te komen tussen de door Slachtofferhulp Nederland in te zetten ondersteuning aan alle nabestaanden en de hulp en formele verantwoordelijkheden van Bureau Jeugdzorg, legt Bureau Jeugdzorg contact met het CMA.

5. **Verzoek vovo bij de kinderrechter door de Raad voor de Kinderbescherming**
   Na ontvangst van de melding door Bureau Jeugdzorg verzamelt de Raad voor de Kinderbescherming desgewenst aanvullende informatie en verzoekt binnen 24 uur bij de rechtbank om een voorlopige voogdij.

6. **Uitspraak rechtbank**
   De rechtbank doet direct uitspraak over de voorlopige voogdij.

7. **Uitvoering door BJZ, consultatie psychotraumacentrum voor kinderen en jongeren**
   Als de voorlopige voogdij wordt uitgesproken wordt Bureau Jeugdzorg met de voorlopige voogdij belast en is daarmee verantwoordelijk voor het organiseren van de hulpverlening aan de kinderen. De uitvoerend vovo-werker consulteert zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen 7 dagen een psychotraumacentrum[1] voor kinderen en jongeren en overlegt met hen over de inzet van specifieke vormen van hulpverlening voor en de (voorlopige) verblijfplaats van een of meerdere kinderen. Gedurende de voorlopige voogdij periode en het casemanagement door Slachtofferhulp Nederland, informeren de vovo-werker en de betreffende medewerker van het CMA elkaar bij relevante ontwikkelingen. Bureau Jeugdzorg beoordeelt in overleg met een psychotraumacentrum voor kinderen en jongeren of contact/omgang van de kinderen met de gedetineerde ouder in het belang van de kinderen is/zou zijn en neemt hierin een voorlopige beslissing en eventueel initiatief. Hierin zullen direct betrokken nabestaanden/ verzorgers tevens gehoord worden en zullen voor- en nadelen en eventuele bezwaren zorgvuldig afgewogen worden.
   BJZ bevordert dat de begeleiding van de opvangouders vanuit Pleegzorg zo snel mogelijk start. BJZ vraagt bij Pleegzorg extra aandacht voor de specifieke context van de plaatsing en stemt de samenwerking met Pleegzorg hierop af.

8. **Onderzoek definitieve gezagsvoorziening door Raad voor de Kinderbescherming**
   Nadat in de voorlopige voogdij is voorzien stelt de Raad een nader onderzoek in met het oog op een definitieve voorziening in het gezag/maatregel van kinderbescherming. De Raad houdt voor het vragen van een dergelijke voorziening een maximale termijn aan van 6 weken, tenzij de rechter op verzoek van de Raad heeft bepaald dat die termijn 12 weken bedraagt. De Raadsonderzoeker onderhoudt de noodzakelijke contacten met de vovo-werker van BJZ en in voorkomende gevallen met het CMA.
   In de rapportage over de definitieve gezagsvoorziening besteedt de Raad aandacht aan de vraag of en in welke mate omgang/contact met de gedetineerde ouder in het belang van het kind is. De bevindingen van BJZ (incl. die van het kinderpsychotraumacentrum en de overwegingen van de pleegouders en/of direct betrokken nabestaanden/verzorgers) worden hierin meegenomen.

9. **Verzoek van de gedetineerde ouder aan de rechtbank om contact/omgang**
   Indien de gedetineerde ouder op enig moment bij de rechtbank een verzoek indient om contact/omgang met zijn kind, geeft de Raad voor de Kinderbescherming een advies als de rechtbank daar om vraagt. In het onderzoek worden de bevindingen van BJZ (incl. die van het kinderpsychotraumacentrum en de overwegingen van de pleegouders en/of direct betrokken nabestaanden/verzorgers) meegenomen.

**Inwerkingtreding:**
Dit protocol treedt in werking op 1 december 2013 en wordt na een jaar geëvalueerd. De hierboven beschreven werkwijze wordt te zijner tijd geactualiseerd met het oog op:
- De uitkomsten van het WODC onderzoek naar gevolgen van partnerdoding op kinderen (2013-2014)
- De stelselwijziging jeugd per 1 januari 2015

---

[1]BJZ en de Raad kunnen voor advies ieder traumacentrum voor kinderen/ jongeren inschakelen. Als zij hierbij tegen het knelpunt aanlopen dat bij andere centra sprake is van een andere werkwijze en wachttijden kunnen zij bij het psychotraumacentrum van het UMC Utrecht terecht voor advies.

**Bijlage 1:**

**Schematische weergave**

